ZBIÓR

UKŁADÓW ZBIOROWYCH PRACY

ROK III Warszawa, dnia 14 czerwca 1939 r. Nr 38

TREŚĆ:

113.

ZARZĄDZENIE

MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 6 czerwca 1939 r.

o zatwierdzeniu orzeczenia Komisji Rozjemczej powołanej do załatwienia zatargu na robotach budowlanych na obszarze miasta Łodzi i niektórych miejscowości w województwie łódzkim z dnia 28 kwietnia 1939 r.

Na podstawie art. 3 ust. (2) pkt 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 39, poz. 313) oraz §§ 43 i 44 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu o wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 321) zarządzam co następuje:

§ 1.

Zatwierdzam orzeczenie Komisji Rozjemczej, powołanej zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 17 kwietnia 1939 r. (Zbiór Układów Zbiorowych Pracy Nr 25, poz. 66), wydane w sprawie załatwienia zatargu na robotach budowlanych na obszarze miasta Łodzi, gmin bezpośrednio graniczących z miastem oraz miejscowości: Ruda Pabianicka, Zgierz, Aleksandrów, Pabianice, Łask, Zduńska Wola, osiedle przystacyjne Karsznice, Sieradz i Ozorków.

Tekst orzeczenia podaje się niżej.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram-Kościałkowski*

1 zał.

Zał. do zarz. M. O. S. z dn. 6.VI. 1939 r.

ORZECZENIE.

Komisja Rozjemcza powołana zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 17 kwietnia 1939 r. (Zbiór Układów Zbiorowych Pracy Nr 25, poz. 66) na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 39, poz. 313), w celu załatwienia zatargu na robotach budowlanych na obszarze m. Łodzi i województwa łódzkiego, na rozprawie w dniu 28 kwietnia 1939 r. w sali konferencyjnej Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego, w składzie, ustalonym zgodnie z §§ 8, 12, 13 i 36 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 321):

Przewodniczący: *Jerzy Grzegorz Wengierow*, zastępca naczelnika Wydziału Rozjemstwa i Polityki Pracy Ministerstwa Opieki Społecznej,

Członkowie: sędzia *Zygmunt Kasiński*, przewodniczący Sądu Pracy w Łodzi, jako delegat Ministra Sprawiedliwości,

inż. Stanisław Porczyński, zastępca naczelnika Wydziału Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, jako delegat Ministra Spraw Wewnętrznych,

przy uchyleniu się przed rozprawą od udziału w obradach Komisji ławników ze strony pracowników, a tym samym niewzięciu udziału w obradach ławników ze strony pracodawców, po przeprowadzeniu rozprawy w obecności wezwanych uczestników zatargu, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, zapoznaniu się z przedstawionymi na rozprawie materiałami i stanem faktycznym, po wysłuchaniu opinii Inspektora Pracy III Okręgu oraz niektórych spośród prezydentów i burmistrzów miast i okolic Łodzi, obejmowanych orzeczeniem i zbadaniu warunków pracy w przemyśle budowlanym,

z w a ż y w s z y:

że przemysł budowlany, oparty przeważnie na budownictwie mieszkaniowym rozwija się z oszczędności gospodarstwa społecznego lokowanych w postaci inwestycyj w budownictwie,

że w tych warunkach rozwój przemysłu budowlanego jest ściśle uzależniony od ogólnej sytuacji gospodarstwa narodowego,

że na przestrzeni czasu od chwili wydania orzeczenia dla przemysłu budowlanego w roku 1938 nie nastąpiły żadne zmiany kosztów utrzymania, któreby nakazywały wyrównanie stawek płac w związku ze zmianą ich siły nabywczej,

że ogólne położenie gospodarcze wyklucza możliwość obciążenia przemysłu budowlanego jakąkolwiek zwyżką kosztów robocizny,

że w tym stanie rzeczy i wobec braku warunków obiektywnych uzasadniających podwyżkę, stopniowa poprawa wynagradzania robotników budowlanych musi ulec w roku bieżącym zahamowaniu, zwłaszcza, że w r. 1938 dokonane już zostały pewne wyrównania i dlatego Komisja zmuszona jest skoncentrować całą uwagę w roku bieżącym na należytym uporządkowaniu innych zagadnień praktycznych,

że, pozostawiając bez zmian niektóre stawki godzinowe, Komisja uznała jednak za celowe dokonać wyrównania stawek w pozycjach koźlarza i pomocy na budowie oraz wobec nasuwających się wątpliwości uzupełnić określenie pomocy na budowie wyrazami ,,roboty ziemne na budowie",

że Komisja uznaje za słuszne i celowe objęcie orzeczeniem w roku bieżącym dodatkowo kilku gmin miejskich województwa łódzkiego, w których warunki pracy w budownictwie uznać należy za dojrzałe do unormowania w orzeczeniu, wszakże Komisja pominęła te gminy wyliczone przez stronę pracowniczą, w których nie były podejmowane próby polubownego rozjemstwa, co świadczyłoby o braku aktywności ruchu zawodowego na odpowiednich terenach,

że rozciągając moc orzeczenia na obszar szeregu miast Komisja uznała jednak za konieczne zastosować dla miast tych opusty od stawek łódzkich, uwzględniając lokalne warunki budownictwa i stosunki życiowe w tych miejscowościach, co mimo to jednak dla wielu z tych miejscowości daje podwyżki,

że poza tym Komisja uznała za słuszne wprowadzenie zasady ochrony stawek w razie delegowania robotników do robót poza miejscem zamieszkania,

że odnośnie postulatu co do zapłaty za przerwy w pracy Komisja uznała za niecelowe wprowadzenie w tej mierze do

orzeczenia osobnych postanowień, albowiem przerwy z przyczyn atmosferycznych, jako wynikające z przyrodzonych warunków budownictwa w Polsce, nie podlegają pokryciu przez pracodawcę, zaś co do przerw obciążających pracodawców — stanowią o tym właściwe przepisy prawa, a w szczególności art. 455 Kod. Zob., w myśl którego: „pracownikom należy się wynagrodzenie także za pracę niespełnioną, jeżeli był gotów do jej pełnienia, a doznał przeszkody z przyczyn dotyczących pracodawcy",

że co do malarzy, którzy w roku ubiegłym byli objęci orzeczeniem, Komisja Rozjemcza uznała za celowe zawód ten w orzeczeniu w roku bieżącym pominąć zwłaszcza, że w tym zakresie nawet nie były prowadzone w roku bieżącym jakiekolwiek polubowne pertraktacje,

że Komisja całkowicie podziela zgodne stanowisko stron, iż winni być zatrudniani przy prowadzonych robotach w pierwszym rzędzie robotnicy miejscowi, co jednak nie może być treścią orzeczenia Komisji, lecz tylko dobrowolnego układu:

że powyższe przesłanki dają podstawę do wydania orzeczenia —

orzeka:

§ 1.

Orzeczenie niniejsze normuje warunki pracy i płacy na robotach budowlanych na obszarze m. Łodzi, gmin bezpośrednio graniczących z miastem oraz miejscowości: Ruda Pabianicka, Zgierz, Aleksandrów, Pabianice, Łask, Zduńska Wola, osiedle przystacyjne Karsznice, Sieradz i Ozorków.

§ 2.

Ustala się za godzinę następujące minimalne stawki płac robotników budowlanych:

L. p.	KATEGORIA	Stawka za godzinę			
		grupa A	grupa B	grupa C	grupa D
		Łódź gminy bezpośrednio graniczące z miastem oraz Ruda Pabianicka	Pabianice	Zgierz	Łask, Zduńska Wola, osiedle przystacyjne Karsznice, Sieradz, Ozorków, Aleksandrów
1	Sztukator wykwalifikowany i wyprawa zewnętrzna .	zł 1,50	1,35	1,28	1,20
2	Murarz i cieśla wykwalifikowany	„ 1,25	1,14	1,06	1,00
3	Koźlarz noszący najmniej 30 cegieł	„ 1,12	1,02	0,96	0,90
4	Gracownik	„ 0,80	0,72	0,68	0,64
5	Pomoc budowlana i roboty ziemne na budowie . . .	„ 0,72	0,66	0,62	0,58
6	Zbrojarz samodzielny wykonywujący według otrzymanych rysunków . . .	„ 1,30	1,18	1,12	1,04
7	Zbrojarz wiążący	„ 0,92	0,84	0,80	0,74
8	Betoniarz samodzielny . .	„ 0,92	0,84	0,80	0,74

§ 3.

Wykwalifikowanym murarzem i cieślą jest pracownik posiadający dyplom czeladniczy lub też nie posiadający dyplomu, lecz samodzielnie wykonywujący czynności.

§ 4.

Akordowy system pracy może być dopuszczony ze wzajemną zgodą stron. Przy stosowaniu akordowej stawki płace jednostkowe za pracę w akordzie powinny być obliczone w taki sposób, aby ogólny zarobek robotnika akordowego był co najmniej o 20% wyższy od płacy dniówkowej robotnika odpowiedniej kategorii.

§ 5.

W przypadku wydelegowania robotnika stale zamieszkałego w Łodzi lub jednej z miejscowości, wyliczonych w § 1, przez przedsiębiorstwo budowlane, posiadające siedzibę również w jednej z tych miejscowości, do robót budowlanych na obszar województwa łódzkiego poza granice miejscowości, objętych wyliczeniem § 1 — stosuje się taryfę obowiązującą w Łodzi lub w innej miejscowości, z której robotnika do robót wysłano.

§ 6.

Wypłata zarobków winna być dokonywana co tydzień bezpośrednio po zakończeniu pracy w sobotę i powinna następować w miejscu wykonywania pracy. O ile rozliczenie zarobków dokonywane jest raz na dwa tygodnie, to w tygodniu, w którym rozliczenia nie ma, winna być dana zaliczka, nie mniej jednak niż 75% należności za pracę za ten okres.

§ 7.

Na każdej budowli pracodawca obowiązany jest dostarczyć pomieszczenia dla przechowywania ubrań i narzędzi pracowników zgodnie z rozporządzeniem Ministrów Spraw Wewnętrznych i Opieki Społecznej z dnia 23 maja 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 329).

§ 8.

Orzeczenie niniejsze nie dotyczy stawek płac przewidzianych dla robotników budowlanych, zatrudnionych w przedsiębiorstwach innych gałęzi przemysłu, np. w przemyśle włókienniczym i posiadających na podstawie układów zbiorowych pracy lub orzeczeń rozjemczych dla tych gałęzi przemysłu, unormowane warunki pracy i płacy.

§ 9.

Warunki umowy indywidualnej o pracę, mniej korzystne dla robotnika, niż przewiduje orzeczenie są nieważne i ulegają zastąpieniu z mocy prawa przez odpowiednie postanowienia orzeczenia niniejszego, natomiast warunki korzystniejsze pozostają w mocy.

§ 10.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje przy wykonywaniu wszelkich robót budowlanych zarówno prowadzonych przez przedsiębiorców, jak i systemem gospodarczym na obszarze miejscowości wyliczonych w § 1.

§ 11.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 1 maja 1939 r. do dnia 31 marca 1940 r.

Jeżeli uczestnicy nie zapowiedzą na miesiąc przed upływem terminu orzeczenia jego wygaśnięcia, termin wygaśnięcia orzeczenia przedłuża się na rok następny.

Łódź, dnia 28 kwietnia 1939 r.

Przewodniczący
Komisji Rozjemczej:
(—) *Jerzy Grzegorz Wengierow*
Radca w Ministerstwie Opieki
Społecznej

Członek — Przedstawiciel
Ministra Spraw Wewnętrznych:
(—) *inż. Stanisław Porczyński*
Zastępca Naczelnika Wydziału
Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego

Członek — Przedstawiciel
Ministra Sprawiedliwości:
(—) *Zygmunt Kasiński*
Przewodniczący
Sądu Pracy w Łodzi

114.

OBWIESZCZENIE
MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 6 czerwca 1939 r.

w sprawie podania o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich robót budowlanych na obszarze m. Łodzi i niektórych miejscowości w województwie łódzkim orzeczeniu Komisji Rozjemczej z dnia 28 kwietnia 1939 r.

Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce,

Okrąg w Łodzi, wniósł do Ministra Opieki Społecznej w myśl art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 39, poz. 313) oraz § 48 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu o wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 321) podanie o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich robót budowlanych na obszarze m. Łodzi, gmin bezpośrednio graniczących z miastem oraz miejscowości: Ruda Pabianicka, Zgierz, Aleksandrów, Pabianice, Łask, Zduńska Wola, osiedle przystacyjne Karsznice, Sieradz i Ozorków orzeczeniu Komisji Rozjemczej dla robót budowlanych z dnia 28 kwietnia 1939 r.

Tekst orzeczenia podany jest w załączniku do zarządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 6 czerwca 1939 r. o zatwierdzeniu orzeczenia Komisji Rozjemczej dla robót budowlanych na obszarze miasta Łodzi i województwa łódzkiego z dnia 28 kwietnia 1939 r. (Zbiór Układów Zbiorowych Pracy Nr 38, poz. 113).

Przeciw nadaniu orzeczeniu mocy powszechnie obowiązującej każda osoba zainteresowana może wnieść sprzeciw do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem Inspektora Pracy III Okręgu (Łódź, Zawadzka Nr 1) w ciągu 14 dni od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram-Kościałkowski*

115.

OBWIESZCZENIE MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 6 czerwca 1939 r.

o wniosku w sprawie nadania mocy powszechnie obowiązującej dla przemysłu budowlanego na obszarze m. Kutna i powiatu kutnowskiego układowi zbiorowemu pracy z dnia 13 kwietnia 1939 r.

Ministerstwo Opieki Społecznej obwieszcza, że Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ce-

ramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Oddział w Kutnie, zgłosił do Ministerstwa Opieki Społecznej w myśl art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) oraz rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) wniosek o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich przedsiębiorstw budowlanych na obszarze m. Kutna i powiatu kutnowskiego układowi zbiorowemu pracy, zawartemu w Kutnie w dniu 13 kwietnia 1939 r.:

a) po stronie pracodawców przez przedsiębiorców i majstrów murarskich w osobach pp.: *Walentego Moszczyńskiego, Klemensa Moszczyńskiego, Michała Rosiaka, Leona Spiewankiewicza, Antoniego Boberskiego, Wacława Boberskiego, Władysława Januszewskiego, Władysława Stępskiego i Bolesława Włodarczyka*, zamieszkałych w Kutnie,

b) po stronie pracowniczej przez Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Oddział w Kutnie, reprezentowany przez pp.: *Teodora Lewandowskiego, Stanisława Różańskiego, Andrzeja Budziaka, Władysława Woźniaka, Józefa Gierbicha, Jana Banasiaka, Stanisława Bryszewskiego i Jana Zwierzchowskiego*, zamieszkałych w Kutnie.

Tekst układu zbiorowego pracy podany jest poniżej.

Sprzeciwy w sprawie nadania powyższemu układowi mocy powszechnie obowiązującej wnosić należy do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem Inspektora Pracy II Okręgu (Warszawa, Al. Jerozolimska 6) w ciągu dni 14.

Termin 14-dniowy biegnie od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

Za Głównego Inspektora Pracy

i Dyrektora Departamentu:

(—) *W. Prenier*

Naczelnik Wydziału

1 zał.

Zał. do obw. M. O. S. z dn. 6.VI. 1939 r.

UKŁAD ZBIOROWY PRACY

dla przemysłu budowlanego m. Kutna i pow. kutnowskiego.

W dniu 13 kwietnia 1939 r. w Kutnie, przy udziale Inspektora Pracy 9 Obwodu w Łowiczu pomiędzy przedsiębiorcami i majstrami murarskimi w osobach pp.: *Walentego Moszczyńskiego, Klemensa Moszczyńskiego, Michała Rosiaka, Leona Spiewankiewicza, Antoniego Boberskiego, Wacława Boberskiego, Władysława Januszewskiego, Władysława Stępskiego i Bolesława Włodarczyka,* zamieszkałych w Kutnie — z jednej strony,

a Związkiem Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Oddział w Kutnie w osobach pp.: *Teodora Lewandowskiego, Stanisława Różańskiego, Andrzeja Budziaka, Władysława Woźniaka, Józefa Gierbicha, Jana Banasiaka, Stanisława Bryszewskiego i Jana Zwierzchowskiego,* zamieszkałych w Kutnie — z drugiej strony,

został zawarty układ zbiorowy pracy, normujący warunki pracy i płacy w przemyśle budowlanym na obszarze miasta Kutna i powiatu kutnowskiego, treści następującej:

§ 1.

Układ niniejszy obowiązuje w przemyśle budowlanym na obszarze miasta Kutna i powiatu kutnowskiego.

§ 2.

Układ niniejszy wchodzi w życie z dniem 13 kwietnia 1939 r. i obowiązywać będzie do dnia 13 kwietnia 1940 r. z tym, że o ile żadna ze stron nie zapowie wygaśnięcia układu na miesiąc przed dniem 13 kwietnia 1940 r., moc obowiązująca układu zostanie przedłużona automatycznie na następny rok i tak dalej z roku na rok, z zachowaniem miesięcznego terminu zapowiedzenia wygaśnięcia.

§ 3.

Ustala się następujące stawki płacy za godzinę pracy:

murarz	I kat.	95 gr
murarz	II „	85 „
cieśla	I „	80 „
cieśla	II „	70 „
robotnik	I „	50 „
robotnik	II „	45 „
fachowa pomoc		55 „

§ 4.

Wypłaty odbywać się będą raz na tydzień w sobotę po zakończonej pracy.

§ 5.

Normalny czas pracy, z wyłączeniem przerw obiadowych, ustala się na 8 godzin dziennie.

Kutno, dnia 13 kwietnia 1939 r.

Przy udziale:
(—) *W. Tomczyk*
Inspektor Pracy 9 Obwodu.

Pracodawcy:
(—) *W. Boberski*
(—) *W. Januszewski*
(—) *A. Boberski*
(—) *Wł. Stępski*
(—) *Spiewankiewicz*
(—) *W. Moszczyński*
(—) *B. Włodarczyk*
(—) *M. Rosiak*
(—) *K. Moszczyński*

Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Oddział w Kutnie:
(—) *Jan Banasiak*
(—) *Różański*
(—) *T. Lewandowski*
(—) *A. Zwierzchowski*
(—) *A. Budziak*
(—) *J. Gierbich*
(—) *W. Woźniak*
(—) *Bryszewski*

Rejestruję. Warszawa, dnia 1 maja 1939 r.

Nr rej. 68-14/12-9.

Inspektor Pracy II Okręgu:

(—) *Jan Kowalik*

TŁOCZONO Z POLECENIA MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ.

ZAMÓWIENIA I WPŁATY NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA UL. DŁUGA 38/40.

Drukarnia Państwowa Nr 107739. 13.VI.1939. 800.

Prenumerata roczna 20 zł. Cena niniejszego numeru 25 gr.